

Modulul VII. Proiectarea și realizarea acțiunii educaționale

7.1. Profesorul diriginte

7.2. Proiectarea curriculară. Managementul pedagogic

7.3. Curriculum la dirigenție

7.4. Activitatea educativă a dirigintelui

Obiective

Studiind acest capitol veți fi capabili:

- să proiectați activitatea educativă;
- să definiți conceptele de bază;
- să realizați ore educative;
- să evaluați calitatea proiectului, activității educative și a conduitei dirigintelui

7.1. Profesorul diriginte

este cadrul didactic cu experiență și competență profesională, responsabil de planificarea/conceperea /organizarea/îndrumarea/dezvoltarea/ evaluarea activității educative a unui grup școlar pentru un an de studiu în învățământul școlar.

Autoritatea profesorului

înseamnă prestigiul de care se bucură profesorul ca specialist prin cunoștințele și calitățile sale de om.

Autoritatea desemnează o relație cu trei termeni:

- purtătorul autorității;
- subiectul autorității;
- domeniul autorității

Tipuri de autoritate a profesorului

1. autoritatea epistemică
2. autoritatea deontică

Autoritatea epistemică este
autoritatea profesorului ca
specialist într-un domeniu de
cunoaștere.

Autoritatea deontică este
autoritatea profesorului care
conduce (organizează și realizează)
acțiunea educativă.

Tipuri de autoritate deontică

de **sanționare** - funcționează prin constrângere, evoluând uneori spre "autoritarism", în sensul unei *supuneri* totale a elevului față de profesor, în dezacord cu o minimă autonomie și libertate de acțiune.

de **solidaritate** - funcționează prin disciplină liber consimțită sau permisivitate.

Profesorul diriginte
este organizatorul,
coordonatorul
și modelatorul activității
educative din școală –
manager.

Managementul clasei trebuie să valorifice toate resursele psihologice și sociale ale elevilor:

- a) resursele de natură *cognitivă* (în special gândirea și latura sa operațională, inteligența care asigură rezolvarea problemelor și a situațiilor-problemă);
- b) resursele de natură *afectiv-motivațională* (sentimentele pozitive față de învățarea școlară și extrașcolară, motivația internă pentru activitatea de instruire și autoinstruire eficientă, productivă în plan individual și social);
- c) resursele de natură *characterială* (formarea atitudinii corecte față de învățare, instruire, școală, colectiv școlar, familie, comunitate, muncă, autoinstruire și autoeducație, creație responsabilă social etc., cu o largă susținere volitivă și afectiv-motivațională).

7. 2. PROIECTAREA CURRICULARĂ. MANAGEMENTUL PEDAGOGIC

Proiectarea curriculară a educației

vizează proiectarea
politicilor educaționale pe termen lung,
proiectarea planului de învățământ,
a programelor și a manualelor școlare
și universitare, a materialelor *curriculare*
anexe și conexe,
proiectarea anuală și semestrială
a activităților educaționale concrete.

Proiectarea curriculară reprezintă o direcție fundamentală de evoluție a educației cu valoare de paradigmă promovată de pedagogia postmodernă.

componente:

- 1) fundamentele teoretice care susțin dezvoltarea corelației *educator – educat*;
- 2) finalitățile educației la nivel de sistem (ideal, scopuri) și de proces (obiective);
- 3) conținuturile selectate și organizate pedagogic;
- 4) metodologia de instruire /învățare;
- 5) metodele și tehnicile de evaluare / autoevaluare (integrate în metodologia de instruire / învățare).

Proiectarea curriculară încearcă să răspundă la următoarele întrebări:

- „*pentru ce se învață?*”, ceea ce presupune raportarea la finalitățile educației
- „*ce se învață?*”, ceea ce presupune raportare la conținuturile educației;
- „*cât se învață?*”, ceea ce presupune analiza conținuturi lor din perspectiva „gradului de profunzime”;
- „*când se învață?*”, ceea ce presupune stabilirea momentelor când trebuie abordate conținuturile educației;
- „*cum se învață?*”, ceea ce presupune stabilirea metodelor, a materialelor pedagogice, a condițiilor de educație;
- „*pentru cine*” se organizează educația?”, ceea ce presupune cunoașterea elevilor, raportarea conținuturilor și a metodelor de predare – învățare - evaluare la particularitățile elevilor din clasa respectivă, în condițiile unui învățământ diferențiat, individualizat.

Sfera de referință a managementului pedagogic

1. managementul procesului de învățământ care include:

- a) *managementul didactic* ca „act complex de conducere” a activității de instruire;
- b) *managementul activității educative* ca „act complex” de conducere a acțiunilor de educație formală (orele de dirigenție) și nonformală organizate în școală;

2. managementul sistemului de învățământ care include:

- a) managementul școlar la nivel de vârf (conducerea centrală și teritorială);*
- b) managementul școlar la nivel local (conducerea școlii, ca organizație de bază)*

Managementul clasei solicită profesorului stimularea, cultivarea, valorificarea competențelor ce asigură proiectarea corectă a actului pedagogic.

capacități:

- a) capacitatea de proiectare a obiectivelor concrete prin operaționalizarea obiectivelor generale și specifice (sau a obiectivelor-cadru și de referință);
- b) capacitatea de selectare a conținuturilor de bază și a metodelor de *predare – învățare - evaluare* optime în contextul clasei;
- c) capacitatea de realizare a comunicării pedagogice (prin elaborarea mesajului pedagogic în funcție de specificul clasei și perfecționarea permanentă a acestuia prin diferite circuite de retroacțiune) etc.

7.3. CURRICULUM LA DIRIGENȚIE

Curriculumul la dirigenție reprezintă documentul normativ care preconizează generalizarea/consolidarea/dezvoltarea cunoștințelor, competențelor și atitudinilor formate în cadrul activităților la diverse discipline școlare și care atribuie elevului calitatea de personalitate.

Curriculumul la dirigenție prezintă *repere teleologice* pentru activitatea dirigintelui, solicitând acestuia să-și racordeze activitatea mai mult la conceptul educațional preconizat, decât la obiectivele propriu-zise, fiind constituit pe *principiile*:

- respectării particularităților de vârstă
- continuității
- flexibilității
- axării pe valorile naționale și cele general umane
- axării pe caracterul pozitiv al educației

7.4. ACTIVITATEA EDUCATIVĂ A DIRIGINTELUI

Componente ale sistemului muncii educative a profesorului diriginte

- dezvoltarea personalității elevilor
- educația pentru sănătate, receptarea valorilor culturale
- educația pentru securitatea personală
- managementul clasei ca grup
- *consilierea individuală a elevilor*
- *orientarea școlară și profesională a elevilor*

Proiectul activității educative (ora de dirigenție)

1. Clasa
2. Tema activității educative/orei de dirigenție
3. Obiectivul general
4. Obiectivele operaționale
5. Tipul activității educative/orei de dirigenție: *oră de dirigenție, vizită (teatru, instituții sociale), excursie, masă rotundă, dezbatere etică, vizionare colectivă a filmelor educative etc.*
6. Metodologia realizării activității educative/ orei de dirigenție angajează: *exerciții morale, exemple morale, convorbiri morale, studii de caz, asalt de idei, cu mijloace pedagogice adecvate (material documentar ilustrativ, bibliografic, informatizat etc).*

7. Scenariul pedagogic include

conținutul activității educative/orei de dirigenție:

- captarea atenției/motivarea elevilor;
- actualizarea informațiilor anterioare importante;
- pregătirea elevilor pentru dezbateră etică, verificarea materialului documentar necesar și a modului în care au fost îndeplinite sarcinile (în cazul când au fost prevăzute anterior);
- comunicarea obiectivelor concrete ale activității;
- realizarea dezbaterii;
- sistematizarea și fixarea ideilor importante;
- asigurarea circuitelor de conexiune inversă în legătură cu activitatea educativă realizată, cu liniile de perspectivă stabilite pentru evoluția colectivului